

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-11-06/2013

P/13/152

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/152 – Zapewnienie bezpieczeństwa turystyki i rekreacji w górach
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Barbara Guga, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83894 z 10 czerwca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Grupa Podhalańska Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Rabka-Zdrój, Al. 1000-lecia 1 (dalej: <i>Grupa</i> lub <i>GP GOPR</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mariusz Zaród, Naczelnik (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli zadania powierzone przez Ministra Spraw Wewnętrznych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa turystyki i rekreacji w górach w latach 2010-2013 (I półrocze) Grupa realizowała skutecznie. Akcje ratownicze podejmowano w każdym przypadku otrzymania zgłoszenia uzasadniającego ich przeprowadzenie. W działaniach ratowniczych ściśle współpracowano z innymi służbami, zapewniając sprawne przeprowadzenie i koordynację poszczególnych akcji.

Grupa nie analizowała wypadków pod kątem ustalenia miejsc, w których częstotliwość ich występowania była największa i podejmowania ewentualnych działań profilaktycznych polegających, np. na informowaniu zarządzających danym terenem o zwiększonej liczbie wypadków i postulowaniu podjęcia działań zapobiegawczych. W ocenie NIK posiadanie takich informacji i podejmowanie stosownych działań przyczyniłoby się do poprawy bezpieczeństwa osób przebywających w tych miejscach.

Grupa prowadziła działalność profilaktyczną i edukacyjną w zakresie bezpieczeństwa w górach, polegającą głównie na prowadzeniu prelekcji profilaktycznych, programów edukacyjnych, szkoleń oraz pokazów ratowniczych. Działania Grupy skierowane były między innymi do dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym do nauczycieli.

NIK zwraca uwagę, że nie określono limitów zatrudnienia oraz wykazu niezbędnego sprzętu dla prawidłowej realizacji powierzonych zadań, co uniemożliwia rzetelne dokonanie oceny posiadanych zasobów. Ustalenie wykazu niezbędnego sprzętu usprawniłoby proces planowania przez Grupę niezbędnych zakupów i umożliwiło efektywniejsze wydatkowanie przekazywanych środków. Natomiast określenie limitów zatrudnienia zapewniłoby większą przejrzystość wykorzystania otrzymywanej dotacji na wynagrodzenia ratowników i możliwość dokonania oceny zasadności ich ponoszenia.

Grupa nie dokonywała oszacowania kosztów prowadzonych akcji ratowniczych. W ocenie NIK, pomimo braku obowiązku ustalania kosztów akcji ratowniczych, zasadnym byłoby ich wyliczanie, co umożliwiłoby uwzględnianie wpływu wzrostu ruchu turystycznego na koszt

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

powierzonych zadań oraz ewentualne dochodzenie zwrotu poniesionych kosztów działań prowadzonych poza terenem gór od podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa na danym terenie, jak również pozwoliłoby na oszacowanie kosztów ponoszonych w związku z bezzasadnymi wezwaniami ratowników.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie zapewnienia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach

Opis stanu faktycznego

Obszarem działania Grupy jest teren o powierzchni 4200 km², od południowo-wschodnich stoków Babiej Góry, Orawę, pasmo Policy, część Beskidu Żywieckiego, Beskid Wyspowy, Gorce, część Beskidu Sądeckiego po całe Pieniny i Przełęcz Obidza. Obszar ten obejmuje ok. 1500 km szlaków turystycznych.

(dowód: akta kontroli str. 118-128, 275-276)

1.1. Stan gotowości do wykonywania ratownictwa górskiego

Stan osobowy Grupy (liczba ratowników) był w każdym z kontrolowanych lat zgodny z ofertą składaną przez ZG GOPR do MSW oraz zawartymi umowami. Według stanu na 30 czerwca 2013 r. GP GOPR dysponowała 15 ratownikami zawodowymi (14,5 etatu), 118 ratownikami ochotnikami, w tym 28 ratownikami kandydatami. Ponadto Grupa dysponowała siedmioma przewodnikami psów i 10 psami ratowniczymi. Zdaniem Naczelnika Grupy, aby zapewnić optymalny system pełnienia dyżurów należałoby zatrudnić jeszcze co najmniej trzech ratowników zawodowych². W Stacji Centralnej dyżuruje w porze nocnej jeden ratownik, a w razie wypadku, jeżeli byłoby dwóch ludzi w ciągłej gotowości pod telefonem, byłiby oni gotowi do akcji zanim zostałaby zebrana ochotnicza reszta sił Grupy. W ocenie Naczelnika Grupy koszt zwiększenia obsady dyżuru w centrali to koszt ok. 40-50 tys. zł rocznie.

(dowód: akta kontroli str. 118-128, 213-214, 213-214, 275-276)

Grupa, w kontrolowanym okresie, zapewniała całoroczną sprawność i gotowość środków transportu. Środki transportowe, którymi dysponowała Grupa były zgodne z ofertą składaną przez Zarząd Główny (dalej: ZG GOPR) do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (dalej: MSW) oraz zawartymi umowami. Na dzień 30 czerwca 2013 r. Grupa posiadała siedem samochodów terenowo-osobowych i dwa osobowe, dziewięć pojazdów czterokołowych (quadów) oraz dziewięć skuterów śnieżnych. Zdaniem Naczelnika Grupy należy wymienić dwa wyeksploatowane samochody terenowe (rok produkcji: 1994 r. i 1996 r.). Do wymiany ze względu na rok produkcji (1998 r.) kwalifikują się też trzy quady i trzy skutery śnieżne.

Środki transportu GP GOPR zostały zakupione przez władze samorządowe Województwa Małopolskiego, ZG GOPR (z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) oraz dzięki wsparciu sponsorów. Grupa nie określiła limitów zatrudnienia ratowników oraz wyposażenia niezbędnego do prawidłowego wykonywania powierzonych obowiązków.

(dowód: akta kontroli str. 195-206, 213-214, 258-262)

Jak wyjaśnił Naczelnik Grupy, potrzeby w zakresie zwiększenia liczby ratowników i wymiany wyeksploatowanych środków transportu zgłaszane były w rozmowach prowadzonych na Kolegiach Naczelników oraz na Posiedzeniach Zarządu Głównego GOPR.

(dowód: akta kontroli str. 258-262)

Środki łączności zapewniało pięć stacji retransmisyjnych³, osiem stacji ratunkowych oraz dwa punkty ratownicze. W rezerwie znajdowało się sześć sztuk stacji bazowych. Ponadto Grupa dysponowała 10 stacjami przewoźnymi oraz 54 stacjami noszonymi.

W kontrolowanym okresie Grupa posiadała sprzęt do wykonywania ratownictwa górskiego, w tym: ścianowego, jaskiniowego, lawinowego, na rzekach górskich oraz z powietrza.

² Służba w Pieninach i w Stacji Centralnej GOPR w Rabce-Zdroju.

³ Rabka - stacja centralna, Turbacz - Gorce, Okraglica - pasmo Polic, Prechyba - Pasma Radziejowej, Jaworzyna Kamienicka - Beskid Wyspowy.

Jednakże – jak wyjaśnił Naczelnik Grupy – ilość tego sprzętu oraz wymiana zużytego i po okresie jego używalności, ze względu na bezpieczeństwo, rodzi potrzebę zakupu nowego.

(dowód: akta kontroli str. 118-128, 195-197, 213-214)

Zgodnie z regulaminem służby górskiej i regulaminem wydawania ekwipunku, osobisty ekwipunek powinien być wydawany ratownikom zawodowym raz na trzy lata, a ratownikom ochotnikom co pięć lat. Naczelnik Grupy wyjaśnił, że do 2012 r. istniały zaległości w wydawaniu ekwipunku (był on przydzielany przez ZG w Zakopanem, pochodził z dotacji sponsorów, a jego ilość była niewystarczająca).

W odpowiedzi na pytanie jaki był wpływ tych zaległości na gotowość do akcji ratowniczych – Naczelnik Grupy wyjaśnił, że ratownikom zawodowym ekwipunek osobisty był i jest wydawany na bieżąco. Natomiast ratownicy ochotnicy otrzymują ekwipunek w ramach istniejących możliwości finansowych GOPR. Jeżeli ratownik ochotnik nie otrzymał ekwipunku to do pełnienia służby górskiej używa własnego sprzętu, dzięki temu brak sprzętu nie wpływa na gotowość do akcji ratowniczej.

(dowód: akta kontroli str. 5-13, 195-197, 258-262)

W listopadzie 2012 r. Zarząd Główny GOPR przekazał Grupie ekwipunek ratowniczy dla 36 ratowników. Ekwipunek ten został zakupiony ze środków otrzymanych z MSW.

(dowód: akta kontroli str. 200-203)

Grupa nie otrzymała wsparcia w zakupie sprzętu skitourowego, który jest niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych w warunkach zimowych. Część ratowników – jak wyjaśnił Naczelnik Grupy – nie posiada takiego sprzętu. Ratownicy ochotnicy, którzy zgłaszają się na zimowe wyprawy ratunkowe niemający sprzętu skitourowego prowadzą działania ratownicze pieszo, skuterami śnieżnymi lub prowadzą samochody terenowe. Potrzebę zakupu tego sprzętu zgłaszano na posiedzeniach ZG GOPR i Kolegium Naczelników.

(dowód: akta kontroli str. 195-199, 258-262)

W lutym 2012 r. Naczelnik GP GOPR zwrócił się do Marszałka Województwa Małopolskiego o 60 tys. zł dotacji (m.in. na pokrycie kosztów paliwa do pojazdów ratowniczych). 13 lipca 2012 r. zawarto umowę z Województwem Małopolskim w sprawie realizacji *Zadania z zakresu ratownictwa górskiego*. Zgodnie z umową Grupa uzyskała 60 tys. zł, które wydatkowano na zakup: paliwa (21 509,70 zł), sprzętu do ratownictwa z pokładu śmigłowca – wykorzystywany w ratownictwie z powietrza we współpracy z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym (dalej: LPR)⁴ za 3 500 zł, sprzętu ski-tourowego – 10 szt. (34 999,30 zł).

(dowód: akta kontroli str. 177-194)

Stan gotowości do pełnienia zadań z zakresu ratownictwa Grupa zapewniała poprzez m.in.:

- pełnienie całodobowych dyżurów ratowniczych w Centrum Koordynacji Ratownictwa Górskiego w Stacji Centralnej w Rabce-Zdroju;
- pełnienie całodobowych dyżurów ratowniczych w Górskiej Stacji Ratunkowej na Turbaczu;
- pełnienie dyżurów w Stacjach Ratunkowych na Długiej Polanie w Nowym Targu, w Szczawnicy, Krościenku, Limanowej i Kamienicy;
- przyjmowanie zgłoszeń o osobach oczekujących pomocy przez ratowników pełniących dyżury w ww. stacjach;
- zapobieganie wypadkom w górach poprzez kontrolowanie przestrzegania warunków bezpieczeństwa na szlakach turystycznych (patrole w terenie na górskich szlakach).

Ponadto Grupa prowadziła działalność informacyjną. Zebrane z terenu działania informacje na temat warunków atmosferycznych w górach, stanie szlaków turystycznych oraz ewentualnych zagrożeń i niebezpieczeństw publikowane były na stronach internetowych GOPR i Grupy.

(dowód: akta kontroli str. 30-52, 129-141)

---

⁴ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe – Porozumienie o współpracy zawarte 17 września 2011 r.

Grupa przeprowadziła w górach następującą liczbę działań ratunkowych:

- w 2010 r. ogółem 172, w tym: 13 wypraw ratunkowych⁵; 134 akcji ratunkowych⁶ (trzy z użyciem śmigłowca); 25 interwencji⁷. W trakcie prowadzonych działań ratowano 205 osób;
- w 2011 r. – 173, w tym: 16 wypraw ratunkowych (cztery z użyciem śmigłowca), 137 akcji ratunkowych (trzy z użyciem śmigłowca), 20 interwencji;
- w 2012 r. – 226, w tym: 67 wypraw ratunkowych (11 z użyciem śmigłowca), 107 akcji ratunkowych (3 z użyciem śmigłowca), 52 interwencji;
- do 30 czerwca w 2013 r. – 74, w tym: 26 wypraw ratunkowych (jedna z użyciem śmigłowca), 33 akcji ratunkowych, 15 interwencji.

(dowód: akta kontroli str. 215, 14-52)

Naczelnik Grupy wyjaśnił, że od kilku lat wzrost liczby wypraw ratunkowych związany jest z nasilającym się ruchem turystycznym oraz znaczącym wzrostem uprawiających w górach sporty ekstremalne. Ponadto w marcu 2011 r. na prośbę MSWiA po ponad trzymiesięcznych negocjacjach zostały przyjęte jednolite dla GOPR i TOPR określenia związane z ratownictwem górskim, m.in. definiujące co to jest: wyprawa, akcja, interwencja. Nowe określenia zostały wprowadzone od początku sezonu letniego 2011 r. Zmiana określenia wyprawy spowodowała przekwalifikowanie części akcji na wyprawy, co mogło mieć wpływ na wzrost statystyczny ilości wypraw ratunkowych. Jednak nie jest to główna i jedyna przyczyna wzrostu działań ratunkowych. Zmienia się też rodzaj wypadków z lekkich kontuzji na poważne urazy wymagające prowadzenia wypraw ratunkowych.

(dowód: akta kontroli str. 258-262)

Grupa prowadziła ewidencję dyżurów, w której m.in. podawano: nazwiska i imiona ratowników pełniących dyżury ratownicze, warunki panujące w górach, wypadki w górach oraz przebieg dyżuru w stacji centralnej. W rejestrze odnotowywano tylko zgłoszenia dotyczące wypadków. Przebieg akcji ratowniczej dokumentowano w karcie rejestru działań ratowniczych w górach, podając m.in.: miejsce i datę wypadku, dane poszkodowanego, godzinę zawiadomienia, dotarcia na miejsce wypadku, rozpoczęcia transportu oraz zakończenia akcji ratunkowej.

W kontrolowanym okresie nie stwierdzono przypadków nieudzielenia pomocy przez ratowników GP GOPR.

Grupa nie miała obowiązku i:

- nie wyliczała średniego czasu trwania działań ratowniczych oraz ich kosztów, w tym średniego kosztu akcji ratowniczej;
- nie analizowała wypadków pod kątem ustalenia miejsc (punktów), w których częstotliwość ich występowania była największa;
- nie prowadziła statystyki wypadków na terenach, na których wycieczki powinny być prowadzone przez przewodnika.

Kontrolującej nie przedłożono dokumentów dotyczących czynności podjętych w celu zwiększenia bezpieczeństwa w miejscach, w których dochodzi do największej liczby wypadków oraz dokumentów potwierdzających kontrolowanie przez Grupę przestrzegania warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach.

(dowód: akta kontroli str. 207-208)

⁵ Wyprawa ratunkowa - wg dokumentu „Statystyka i terminologia w ratownictwie górskim” wypracowanego przez GOPR, TOPR oraz MSW – to działanie ratownicze i poszukiwawcze (w tym poszukiwanie i transport ofiar gór) na terenie gór, z wyłączeniem zorganizowanych terenów narciarskich, w których bierze udział co najmniej 3 ratowników, a działania ratownicze prowadzone są dłużej niż 2 godziny. Obejmuje również działania krótsze z użyciem śmigłowca, z zastosowaniem zaawansowanych technik ratownictwa z powietrza. Wymaga raportowania przy pomocy karty wypadku.

⁶ Akcja ratunkowa wg ww. dokumentu – działanie zespołu ratowników na terenie gór z wyłączeniem zorganizowanych terenów narciarskich, wymagające zorganizowania transportu osoby ratowanej, lub jej sprowadzenia, czy poszukiwania. Akcja to działanie trwające krócej niż 2 godziny, w którym bierze udział 3 lub mniej ratowników. Wymaga raportowania przy pomocy karty wypadku.

⁷ Interwencja ratownicza - wg ww. dokumentu – krótkotwale działanie ratowników na terenie gór, z wyłączeniem zorganizowanych terenów narciarskich, bez konieczności zorganizowania transportu osoby ratowanej ale stan osoby ratowanej wg wiedzy i doświadczenia ratownika jest na tyle poważny, że wymaga raportowania przy pomocy karty wypadku (przynajmniej dla celów dowodowych np. dla ubezpieczyciela).

Nie dokonano wyliczeń średniego czasu prowadzenia działań ratunkowych. Jak wyjaśnił Naczelnik Grupy, każde działanie jest inne ponieważ jest uzależnione od wielu czynników, takich jak np.: pory roku, pory dnia, miejsca wypadku, warunków atmosferycznych, możliwości użycia ludzi oraz sprzętu ratowniczego i transportowego.

Odnosnie do wyliczeń średniego kosztu akcji ratowniczej Naczelnik Grupy, wyjaśnił, że jest to bardzo trudne zadanie, ponieważ uwzględnienie wszystkich czynników mających wpływ na koszt akcji ratunkowej jest bardzo skomplikowane. Składa się na to m.in. działanie ratownika oraz koszty: jego ekwipunku, wyszkolenia w zależności od stopnia i umiejętności (np. żeby uzyskać stopień instruktorski wymaga to okresu co najmniej 7 lat), sprzętu ratowniczego, sprzętu i środków medycznych, środków transportu ratowników i poszkodowanych, czasu prowadzenia działań ratowniczych.

Odnosnie określenia miejsc (punktów), gdzie dochodzi do największej liczby wypadków Naczelnik Grupy podał, że wypadki mają miejsce na całym terenie działania Grupy i związane są z nasileniem ruchu turystycznego w okresie letnim i zimowym. Szczególnie latem zwiększa się ruch turystyczny w Pieninach, wzdłuż czerwonego szlaku beskidzkiego w Gorcach i w Beskidzie Wyspowym. Zimą notowane są bardzo trudne wyprawy poszukiwawcze w pasmie Polic, Babiej Góry, dzięki części Gorców od Turbacza w kierunku wschodnim po pasmo Radziejowej. Czynności podejmowane przez Grupę w celu zwiększenia bezpieczeństwa w górach to podejmowanie działań profilaktycznych oraz prowadzenie całodziennych ścieżek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, prelekcji o bezpiecznym wędrowaniu po górach, odpowiednim zachowaniu się w sytuacjach zagrożenia, a także udział w imprezach popularyzujących bezpieczeństwo w górach.

(dowód: akta kontroli str. 204-208)

W trakcie niniejszej kontroli dokonano analizy przebiegu wybranych sześciu akcji ratowniczych:

1. 14 stycznia 2012 r. Grupa otrzymała zgłoszenie o zaginięciu 72-letniego mężczyzny (Plebańska Góra 496 m n.p.m.). Wyjazd nastąpił po 27 minutach od zgłoszenia, a odnalezienie poszukiwanego po 11 godz. 43 min. W akcji uczestniczyło 30 ratowników (siedmiu zawodowych, 16 ochotników i siedmiu z GOPR Krynica) i wykorzystano sprzęt jak: samochody terenowe, quady, Mobilny Punkt Dowodzenia, sprzęt nawigacyjny, noktowizory, lornetki, radiotelefony, psy oraz inny sprzęt konieczny do poszukiwań i działań ratowniczych. Akcję prowadzono ze Strażą Pożarną, Policją i ratownikami Grupy Krynickiej GOPR. Wezwanie było zasadne (zaginięcie, niekorzystne działanie czynników pogodowych, w efekcie zgon). Akcja ratownicza trwała 14,5 h.
2. 8 lipca 2012 r. wpłynęło zgłoszenie o wypadku (Jaworzyna Ponicka 930 m n.p.m.) podczas uprawiania sportów ekstremalnych (motocross) 32-letniego mężczyzny, w efekcie którego nastąpił zgon poszkodowanego. Wyjazd nastąpił po upływie 10 minut od zgłoszenia. Ratownicy dotarli na miejsce zdarzenia w ciągu 15 minut. W akcji brało udział sześciu ratowników (trzech zawodowych i trzech ochotników) i użyto następującego sprzętu: samochód terenowy, quad, śmigłowiec LPR oraz sprzęt medyczny. Akcja była prowadzona wspólnie z LPR i Policją. Wezwanie było zasadne.
3. 3 marca 2012 r. wpłynęło zgłoszenie o potrzebującym pomocy 24-letnim mężczyźnie znajdującym się na szlaku (Kopieniec 1080 m n.p.m.). Wyjazd nastąpił 5 minut od zgłoszenia. Ratownicy dotarli na miejsce zdarzenia w ciągu 45 minut. W akcji brało udział trzech ratowników (dwóch zawodowych i ochotnik). Użyto następującego sprzętu: skuter śnieżny, sprzęt skitourowy, sprzęt konieczny do ewakuacji, sprzęt medyczny. Wezwanie było zasadne: zagrożenie związane z wyczerpaniem i odwodnieniem organizmu, brak możliwości kontynuowania dalszej wycieczki, możliwość hipotermii i zgonu. Akcja ratownicza trwała 1 godz. 20 min.
4. 25 lipca 2012 r. o godz. 23²² wpłynęło zgłoszenie o śmiertelnym rażeniu piorunem czterech osób (Durbaszka 850 m n.p.m.). Wyjazd nastąpił po 28 minutach od zgłoszenia. Poszukiwanych odnaleziono 27 lipca 2012 r. o godz. 10⁰³. W akcji udział wzięło 45 ratowników (10 zawodowych i 35 ochotników). Użyto następującego sprzętu: samochody terenowe, quady, system do poszukiwań wraz z Mobilnym Punktem

Dowodzenia, śmigłowiec, psy, sprzęt alpinistyczny, łącznościowy, transportowy. Akcję prowadzono wspólnie z LPR i Policją, Strażą Graniczną, Horską Záchraną Službą, Strażą Pożarną, Strażą Pienińskiego Parku Narodowego, Krynicką Grupą GOPR. Czas prowadzenia akcji wyniósł 28 godz. 33 min. Wezwanie było zasadne.

5. 20 lutego 2012 r. otrzymano zgłoszenie o zaginięciu 26-letniego mężczyzny (rejon Turbacza ok. 1100 m n.p.m.). Wyjazd w ciągu siedmiu minut od zgłoszenia, a poszukiwanego odnaleziono po upływie 12 godz. 20 min. W akcji udział wzięło 11 ratowników (siedmiu zawodowych i czterech ochotników). Użyto następującego sprzętu: samochody terenowe, skutery śnieżne, narty skitourowe, sprzęt medyczny wraz z pakietami grzewczymi, środki ewakuacji. Akcję prowadzono wspólnie z Pogotowiem Ratunkowym i Policją. Czas prowadzenia akcji ratowniczej wyniósł 13 godz. 12 min. Wezwanie było zasadne.
6. 14 stycznia 2012 r. zgłoszono zaginięcie dwójki turystów (Naroże ok. 1000 m n.p.m.). Wyjazd nastąpił godzinę po zgłoszeniu (utrudnione dotarcie - zimowe warunki, zaspasy, zbieranie ludzi, problemy z nawiązaniem łączności z poszkodowanymi i lokalizacją miejsca zdarzenia – konieczność weryfikacji zgłoszenia). Ratownicy dotarli na miejsce zdarzenia (pieszo, na nartach skitourowych) po upływie pięciu godzin. W akcji udział wzięło sześciu ratowników (trzech zawodowych i trzech ochotników). Użyto następującego sprzętu: samochód terenowy, skuter śnieżny, narty skitourowe, pakiety grzewcze. Wezwanie zasadne: brak sił do kontynuowania dalszej wycieczki, problemy z orientacją, załamanie pogody, bardzo trudne warunki pogodowe i turystyczne. Czas prowadzenia akcji wyniósł 8 godz. 35 min.

(dowód: akta kontroli str. 278-279)

Naczelnik Grupy wyjaśnił, że o liczbie osób biorących udział w akcji, liczbie ratowników i ochotników oraz rodzaju i ilości potrzebnego sprzętu decyduje kierujący akcją czy wyprawą na podstawie swojego stopnia ratowniczego, funkcji w GOPR i doświadczenia.

Odnosnie czasu rozpoczęcia akcji ratowniczej Naczelnik Grupy oświadczył, że działania ratownicze rozpoczyna się w momencie przyjęcia zgłoszenia o wypadku. Nie jest to zawsze równoznaczne z opuszczeniem dyżurki czy wyjazdem, w tym czasie prowadzone są ustalenia, weryfikacja, wywiad, powiadomienie ratowników, wybór kierownika, wybór drogi dotarcia, analiza terenu, powiadomienie innych służb w razie potrzeb etc.

(dowód: akta kontroli str. 258-262,280)

Kontrola przestrzegania warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach polegała m.in. na powiadamianiu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoobrazowego (dalej: *PTTK*) o stwierdzonych niedoborach w oznakowaniu szlaków turystycznych oraz – jak wyjaśnił Naczelnik Grupy – ratownicy w schroniskach, na szlakach i podczas pełnienia dyżurów w Stacjach ratunkowych GOPR udzielają porad, zalecają właściwe postępowanie i informują o zagrożeniach.

(dowód: akta kontroli str. 204-206, 261)

Grupa Podhalańska nie odnotowała sygnałów, aby rezygnacja z przymusu przewodnickiego miała wpływ na bezpieczeństwo w górach. Od 17 października 2012 r. (tj. od dnia, w którym straciło moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach⁸, w którym określony był tzw. „przymus przewodnicki”) nie odnotowano żadnego wypadku na terenach, na których wycieczki musiały być prowadzone przez przewodnika.

(dowód: akta kontroli str. 207-208)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

- 1) NIK zwraca uwagę, że nie określono limitów zatrudnienia oraz wykazu niezbędnego sprzętu dla prawidłowej realizacji powierzonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych zadań, co uniemożliwia dokonanie oceny posiadanych zasobów w tym aspekcie. Ustalenie wykazu niezbędnego sprzętu usprawniłoby proces planowania przez Grupę niezbędnych zakupów i umożliwiło efektywniejsze wydatkowanie przekazywanych

⁸ Dz. U. Nr 57, poz. 358.

środków. Natomiast określenie limitów zatrudnienia zapewniłoby większą przejrzystość wykorzystania otrzymywanej dotacji na wynagrodzenia ratowników i możliwość dokonania oceny zasadności ich ponoszenia.

- 2) Grupa nie analizowała posiadanych danych dotyczących wypadków w celu identyfikacji miejsc, w których ich liczba jest największa i nie podejmowała ewentualnych działań profilaktycznych polegających np. na informowaniu zarządzających danym terenem o zwiększonej liczbie wypadków i konieczności podjęcia przez nich działań zapobiegawczych. W ocenie NIK posiadanie takich informacji i podejmowanie stosownych działań poprawiłoby bezpieczeństwo osób przebywających w tych miejscach.

1.2. Sprawowanie nadzoru nad zorganizowanymi terenami narciarskimi na obszarze działania Grupy

W latach 2010–2013 (I półrocze) Grupa nie stwierdziła zagrożeń nadzwyczajnych, które miałyby istotny wpływ na bezpieczeństwo osób w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich i nie wydawała zaleceń o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie⁹. Osobom uprawiającym sport, rekreację lub turystykę ratownicy, na szlakach górskich i podczas pełnienia dyżurów w stacjach ratunkowych, udzielali porad oraz zalecali właściwe postępowanie i informowali o zagrożeniach.

(dowód: akta kontroli str. 221)

W latach 2010–2013 na terenie Grupy działało 28 zorganizowanych terenów narciarskich. Grupa zawierała z zarządzającymi tymi terenami umowy na wykonywanie ratownictwa narciarskiego w sezonie zimowym. W kontrolowanym okresie zawarto 40 takich umów, w tym: 11 umów w 2010 r. (dyżury 14 ratowników); 9 - w 2011 r. (dyżury 13 ratowników); 9 - w 2012 r. (dyżury 10 ratowników) i 11 - w 2012 r. (dyżury 14 ratowników). Ratownicy wykonujący ratownictwo narciarskie nie pełnili równocześnie dyżurów w GOPR.

(dowód: akta kontroli str. 144-145, 207-208, 219-220)

Zarządzający zorganizowanymi terenami narciarskimi nie przekazywali Grupie informacji (wymaganych art. 37 ust. 6 ustawy o bezpieczeństwie) o liczbie wypadków, rodzaju urazów oraz o zaprzestaniu wykonywania działalności. Grupa nie występowała do podmiotów nieobjętych umowami o złożenie takich informacji. Naczelnik Grupy wyjaśnił, że nie występował o złożenie takich informacji, ponieważ nie ma takiego obowiązku.

(dowód: akta kontroli str. 207-208, 258-262)

Naczelnik Grupy wyjaśnił również, że Grupa nie ma możliwości sprawdzania bezpieczeństwa na terenach narciarskich, z którymi nie ma podpisanej umowy na wykonywanie ratownictwa narciarskiego, ponieważ wymagałoby to stałych wyjazdów do poszczególnych stacji narciarskich w różne rejony na całym obszarze działania Grupy, co byłoby trudne do zrealizowania. Stałe sprawdzanie bezpieczeństwa na tych terenach wymagałoby dużego wkładu finansowego oraz zwiększenia kadry ratowniczej.

Naczelnik oświadczył, że w przypadku sygnału od turystów lub narciarzy o nieprawidłowościach na terenie narciarskim, lub nieprawidłowościach przy zaistniałym wypadku natychmiast nastąpi reakcja poprzez sprawdzenie i kontrolę danego terenu.

W okresie 2010–2013 Grupa nie otrzymała zgłoszeń dotyczących nieprawidłowości lub zaistniałego wypadku na terenach narciarskich nieobjętych umowami z GOPR.

Naczelnik Grupy wyjaśnił, że dotychczas nie zdarzyła się sytuacja, aby kontrolowano w trakcie sezonu narciarskiego teren wyciągu, z którym nie ma podpisanej umowy. Do tej pory nie było sygnału o nieprawidłowościach na tych terenach.

(dowód: akta kontroli str. 209-211, 258-262)

W kontrolowanym okresie Grupa wydała 120 opinii dotyczących warunków bezpieczeństwa, w tym również dla terenów narciarskich, z którymi Grupa nie miała umowy. Nie wydawano

⁹ Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241 ze zm.) dalej: *ustawa o bezpieczeństwie*.

opinii negatywnych, a stwierdzone nieprawidłowości były usuwane na bieżąco podczas kontroli. Z zapisów w 20 protokołach oceny bezpieczeństwa na narciarskich trasach zjazdowych w sezonie zimowym 2012/2013 wynika, że wszystkie trasy spełniały warunki bezpieczeństwa. W uwagach do wykonania przez zarządzających podano, że przeszkody stałe i ruchome znajdujące się w granicach trasy narciarskiej lub w dwumetrowym obrzeżu trasy muszą być odpowiednio oznaczone i zabezpieczone. Wnioskowano o uzupełnienie siatki ostrzegawczej, znaków informacyjnych i ostrzegawczych oraz strzałek kierunkowych.

(dowód: akta kontroli str. 207-208, 258-262)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Grupa nie podejmowała żadnych działań w celu wyegzekwowania od zarządzających zorganizowanymi terenami narciarskimi, którzy nie mieli podpisanych z Grupą umów – informacji o liczbie wypadków i rodzaju doznawanych urazów. Obowiązek przesłania takich informacji wynika z art. 37 ust. 6 ustawy o bezpieczeństwie.

NIK zwraca uwagę, że obowiązek, nałożony na zarządzających zorganizowanymi terenami narciarskimi, przekazywania podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego informacji o których mowa w art 37 ust. 6 ustawy o bezpieczeństwie, zobowiązuje GOPR do zbierania powyższych informacji, a uzyskane dane powinny być wykorzystywane do poprawy bezpieczeństwa na zorganizowanych terenach narciarskich.

1.3. Organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników górskich, narciarskich oraz psów ratowniczych

Ratownicy Grupy uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez Zarząd Główny GOPR w ramach umowy z MSW¹⁰ oraz w szkoleniach organizowanych we własnym zakresie (finansowanych z własnych środków).

W latach 2010–2013 (do 30 czerwca) odbyło się 56 szkoleń centralnych, w których łącznie udział wzięło 178 ratowników Grupy (odpowiednio: 53, 43, 73 i 9). Były to m.in. szkolenia: lawinowe, ścianowe zimowe i letnie, ewakuacyjne, jaskiniowe oraz przepawy wodne.

(dowód: akta kontroli str. 30-52)

Ponadto Grupa posiadała własne plany szkoleń na każdy rok. Ogółem przeprowadzono 155 szkoleń grupowych, w których przeszkolono 1715 uczestników. Były to m.in. szkolenia wspinaczkowe, z technik transportu, turowo-topograficzne, wspinaczki lodowej, kondycyjno-topograficzne, ewakuacyjne, z logistyki poszukiwań, medyczne, z obsługi programów ESRI, śmigłowcowe. Ponadto w latach 2010-2013 (I półrocze) przeprowadzono dziewięć szkoleń na ratowników górskich I stopnia; uprawnienia ratownicze zdobyło 14 osób. W zakresie ratownictwa narciarskiego odbyły się dwa szkolenia (uprawnienia zdobyło 20 osób).

Na dzień 30 czerwca 2013 r. Grupa dysponowała 10 psami, w tym pięcioma lawinowymi. W kontrolowanym okresie odbyło się 28 szkoleń dla psów ratowniczych i ich przewodników. W siedmiu zorganizowanych przez Grupę szkoleniach wysokościowych z ewakuacji osób z unieruchomionych kolei linowych udział wzięło 144 uczestników.

(dowód: akta kontroli str. 281)

Naczelnik Grupy wyjaśnił, że duża liczba przeprowadzonych szkoleń wynikała z faktu, iż ratownicy Grupy uczestniczyli w specjalistycznych szkoleniach, ponieważ podnosi to poziom ich umiejętności w prowadzeniu działań ratowniczych i udzielaniu pomocy poszkodowanym w górach. Odnośnie szkoleń z innymi podmiotami Naczelnik wyjaśnił, że niektóre szkolenia odbywają się we współpracy z Państwową Strażą Pożarną, Ochotniczą Strażą Pożarną i Policją.

(dowód: akta kontroli str. 258-262)

1.4. Działalność profilaktyczna i edukacyjna

GOPR oprócz działalności ratunkowej w górach promuje uprawianie bezpiecznej turystyki w sezonie letnim i zimowym oraz prowadzi działalność edukacyjną o zasadach zapobiegania wypadkom w górach i korzystania z dóbr natury w bezpieczny sposób. Prowadzono m.in. prelekcje profilaktyczne z wyświetlaniem slajdów i pokazami sprzętu

¹⁰ Zwanych dalej: szkoleniami centralnymi.

ratowniczego dla dzieci i młodzieży (w 2010 r. - 57 prelekcji przy udziale 2394 uczestników, w 2011 r. - 61 przy udziale 2567 osób, w 2012 r. 57 programów edukacyjnych *W górach bezpiecznie*¹¹ przy udziale 2680 osób). W 2010 r. przeprowadzono trzy programy profilaktyczne połączone z prezentacją multimedialną, sprzętu ratowniczego, pierwszej pomocy oraz ze ścianką wspinaczkową, jazdą TRX i ścieżką edukacyjną (wycieczka w góry) dla członków PTTK (udział wzięło 102 osoby) oraz dwa szkolenia dla nauczycieli w ramach programu *Bezpieczne góry*. W latach 2010-2011 przeprowadzono 52 całonocne programy profilaktyczne (udział 2127 osób). W 2012 r. przeprowadzono 33 pokazy ratownicze (udział 1320 uczestników).

Ponadto ratownicy Grupy uczestniczyli w imprezach plenerowych, zjazdach turystycznych, rajdach.

W listopadzie 2011 r. przeprowadzono seminarium poświęcone tematyce osób zaginionych z wykorzystaniem informatycznego wsparcia działań ratowniczych GOPR *Dla poszukiwanego wczesne odnalezienie może znaczyć różnicę między życiem i śmiercią*. Seminarium przeprowadzono dla wszystkich grup regionalnych GOPR oraz przedstawicieli: KG Policji w Warszawie, KW Policji w Krakowie, Komend Powiatowych Policji w Nowym Targu i Limanowej, Małopolskiej Grupy Poszukiwawczej PSP w Nowym Sączu, Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej PSP Gdańsk, Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej Kraków – Balice, Śląskiej Grupy Ratownictwa Specjalistycznego, STORAT Rzeszów, Orawa Rescutin – Słowacja, Grupy Poszukiwawczej K 7 – Żylna Słowacja, Grupy Ratownictwa Medycznego PCK Wrocław, Dolnośląskiej Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej OSP Siechnice, OSP JRS Wrocław, OSP Szczecin, Jednostki Szkoły Aspirantów PSP Kraków, Harcerskiej Grupy Poszukiwawczej Starówka.

W październiku 2011 r. Grupa wzięła udział w pierwszej w Polsce międzynarodowej konferencji poświęconej tematyce zaginięć, zorganizowanej przez MSWiA oraz Fundację ITAKA. Podpisana została umowa o współpracy z Fundacją ITAKA. W październiku 2012 r. podczas konferencji naukowej Akademii Obrony Narodowej i ESRI Polska przedstawiciele Grupy dokonali prezentacji pt. *Podjęcie decyzji o taktyce poszukiwań w GP GOPR z zastosowaniem oprogramowania GIS*. Grupa otrzymała nagrodę za najciekawsze w Europie wdrożenie systemu GIS opartego na oprogramowaniu firmy Esri w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 30-52, 129-139)

1.5. Opracowywanie i ogłaszanie informacji o sytuacji pogodowej

Grupa zbiera oraz publikuje dane o warunkach pogodowych w górach na podstawie komunikatów ratowników pełniących dyżury w stacjach ratunkowych Grupy. Komunikaty te przekazywano drogą radiową do Stacji Centralnej w Rabce-Zdroju codziennie o godz. 9⁰⁰ i 13⁰⁰ (oraz 17⁰⁰ w okresie letnim). Codziennie komunikaty podawano ze stacji ratunkowych w Rabce-Zdroju, Szczawnicy, Turbacza i Długiej Polany. Dodatkowo w weekendy komunikaty pogodowe przekazywano z dyżurek terenowych podczas pełnienia dyżuru ratowniczego.

W stacjach ratunkowych w Rabce-Zdrój, na Turbaczu oraz w Szczawnicy komunikaty pogodowe podawano w oparciu o wskazania profesjonalnych stacji pogodowych, a w pozostałych stacjach na podstawie standardowych narzędzi. Wszystkie komunikaty zapisywano w *Księżce dyżurów* a następnie wprowadzano do komputera za pomocą odpowiedniego programu i publikowano w internecie na stronach www.gopr.pl oraz www.gopr-podhale.pl. Dodatkowo informacje o aktualnych warunkach pogodowych udzielano przez telefon każdorazowo przez ratowników dyżurnych.

(dowód: akta kontroli str. 140-141)

NIK ocenia, że Grupa w okresie objętym kontrolą prawidłowo realizowała zadania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w górach, niosąc poszkodowanym pomoc w każdym przypadku otrzymania zgłoszenia uzasadniającego jej udzielenie. NIK zwraca

Ocena częściowa

¹¹ Program "W górach bezpiecznie" to cykl całonocnych imprez szkoleniowo-dydaktycznych prowadzonych przez instruktorów GP GOPR przy wsparciu Województwa Małopolskiego, skierowanych do zorganizowanych grup młodzieżowych z całej Polski mających na celu przygotowanie dzieci i młodzieży do bezpiecznego wędrowania po górach oraz zapoznania z pracą ratowników górskich. Dodatkowym celem jest propagowanie wśród młodych ludzi turystyki górskiej oraz aktywnego wypoczynku na łonie przyrody. Program prowadzony od wiosny do jesieni składa się z 3 części: zajęć teoretycznych, praktycznych oraz terenowych.

jednak uwagę, że nie określono limitów zatrudnienia oraz wykazu niezbędnego sprzętu dla prawidłowej realizacji powierzonych zadań, co w ocenie Izby poprawiłoby efektywność pracy i gospodarkę posiadanymi zasobami finansowymi.

Grupa nie analizowała również wypadków pod kątem ustalenia miejsc, w których częstotliwość ich występowania była największa i podejmowania ewentualnych działań profilaktycznych polegających, np. na informowaniu zarządzających danym terenem o zwiększonej liczbie wypadków i postulowaniu podjęcia działań zapobiegawczych. W ocenie NIK posiadanie takich informacji i podejmowanie stosownych działań przyczyniłoby się do poprawy bezpieczeństwa osób przebywających w tych miejscach.

2. Współdziałanie i koordynacja działań związanych z utrzymaniem bezpieczeństwa w górach

Opis stanu faktycznego

2.1. Współpraca z jednostkami spoza systemu ratownictwa górskiego

Zasady współpracy podczas działań ratowniczych określono w umowach i porozumieniach zawartych z:

- Komendą Wojewódzką PSP w Krakowie – porozumienie dotyczyło ścisłej współpracy w zakresie m.in.: przygotowywania i aktualizowania analiz gotowości operacyjnej niezbędnych do wyznaczania obszarów chronionych w zależności od posiadanego wyposażenia, dyspozycyjności i wyszkolenia do realizowania zadań; przygotowania i aktualizacji planów ratowniczych stanowiących zbiór procedur postępowania podczas organizowania i prowadzenia działań ratowniczych; współdziałania podczas akcji ratowniczych wymagających zastosowania specjalistów, sprzętu oraz podstawowych i specjalistycznych technik ratowniczych; szkoleń i treningów, udzielania fachowej pomocy przy ustaleniu przyczyn wypadków, w których zostali poszkodowani ratownicy, udzielania wzajemnej pomocy poprzez wykonywanie sieci łączności radiowej i telefonicznej dla potrzeb ratownictwa, wymiany doświadczeń;
- Komendami Powiatowymi PSP w Limanowej, Myślenicach, Suchej Beskidzkiej, Nowym Targu oraz Komendą Miejską PSP w Nowym Sączu – w ramach współdziałania strony zobowiązały się m.in. do: przekazywania wzajemnych informacji o wystąpieniu zagrożeń oraz sytuacji wymagających użycia wspólnych sił i środków, prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych, udostępnienia sprzętu ratowniczego i urządzeń na potrzeby działań ratowniczych, uczestniczenia we wspólnych ćwiczeniach i szkoleniach. Do porozumień załączono wykazy wspólnych procedur ratowniczych.
Do umowy z Komendą Powiatową PSP w Nowym Targu dołączono procedurę powiadamiania, dysponowania i współdziałania w sytuacji unieruchomienia kolei linowych na terenie powiatu nowotarskiego.
- Komendantem Placówki Straży Granicznej w Lipnicy Wielkiej – porozumienie dotyczyło współpracy w zakresie m.in., wymiany informacji o: zdarzeniach, faktach mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób przebywających w górach, osobach przebywających w górach, które uległy wypadkowi lub narażone są na niebezpieczeństwo, o zdarzeniach i faktach mogących mieć wpływ na ochronę granicy państwa, udzielania wzajemnej pomocy w akcjach ratowniczych, ustalenia wspólnego stanowiska w sprawach wymagających uzgodnienia z organami państwa sąsiedniego (zwłaszcza w przypadku odebrania sygnału wzywającego pomocy z terytorium państwa sąsiedniego oraz prowadzenia akcji ratowniczej i poszukiwawczej).
- Małopolskim Komendantem Wojewódzkim Policji – porozumienie dotyczyło współpracy polegającej m.in. na: podejmowaniu działań zapobiegawczych, organizacyjnych i likwidujących zagrożenie życia lub zdrowia i bezpieczeństwa osób przebywających w górach oraz ich mienia, wymianie informacji dotyczących zaistniałych lub prognozowanych zdarzeń, które stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i porządku publicznego, szkoleń, treningów i wspólnych zgrupowań, świadczenia

wzajemnych usług dydaktycznych w zakresie procedur zagrożenia, technik ratowniczych oraz wykorzystania sprzętu.

- Komendą Powiatową Policji w Nowym Targu – współpraca w zakresie zadań dotyczących działań poszukiwawczych osób zaginionych na obszarach górskich.
- Gorczańskim Parkiem Narodowym, Pienińskim Parkiem Narodowym oraz Orawskim Parkiem Etnograficznym w Zubrzycy – porozumienia dotyczyły współpracy polegającej m.in. na: informowaniu zwiedzających o zagrożeniach, przeprowadzaniu szkoleń pracowników parków z zakresu niebezpieczeństw i udzielania pierwszej pomocy, pomocy w szkoleniu ratowników w zakresie specyfiki parku, działalności edukacyjnej o ochronie parku prowadzonej przez ratowników GOPR w formie prelekcji dla dzieci i młodzieży, wymianie informacji o niebezpieczeństwach zagrażających florze i faunie, wykorzystaniu znajomości terenu i ewentualnego udziału pracowników parku w akcjach ratowniczych, wykorzystaniu radiołączności do wspólnych działań.
- Nadleśnictwami Krościenko, Nowy Targ i Myślenice – nadleśnictwa zobowiązały się m.in. do współdziałania podczas działań ratowniczych i szkoleń w zakresie: informacji o niebezpieczeństwach i zagrożeniach, wykorzystania radiołączności do wspólnych działań, wykorzystania znajomości terenu i współdziałania podczas akcji ratowniczych, pomocy przy organizowaniu imprez sportowo-rekreacyjnych. Grupa zobowiązała się m.in. do pomocy w szkoleniu medycznym i szkoleniach specjalistycznych pracowników nadleśnictwa, przekazywania informacji o zagrożeniach, doradztwa w zakresie zakupu sprzętu i ekwipunku, pomocy podczas akcji prewencyjnych i inwentaryzacji zwierząt. W umowach o współpracy zawartych z Nadleśnictwami w Nowym Targu (2011 r.) i Myślenicach (2012 r.) ustalono ekwiwalent wzajemnych usług objętych umową w kwocie 100 zł netto miesięcznie.

Ponadto Grupa zawarła porozumienie o współpracy z:

- Centrum Nadzoru Kardiologicznego „KARDIOFON” (konsultacje z ratownikami udzielającymi pomocy medycznej poszkodowanym – ocena badań EKG);
- Krakowskim Szpitalem Specjalistycznym im. Jana Pawła II (zawiadomienie szpitala o potrzebie przekazania pacjenta w zakresie leczenia np. głębokiej hipotermii).

26 kwietnia 2000 r. zawarto porozumienie w sprawie realizacji zadań Całodobowej Służby Dyżurnej Centrum Powiadamiania Ratunkowego pomiędzy Zarządem Powiatu Nowotarskiego a Grupą, Komendą Powiatową PSP w Nowym Targu, Komendą Powiatową Policji w Nowym Targu, Samodzielnym Publicznym ZOZ w Nowym Targu, Samodzielnym Publicznym ZOZ w Rabce-Zdrój, Karpackim Oddziałem Straży Granicznej w Nowym Sączu. Porozumienie to podpisano celem zbudowania na szczeblu powiatu nowotarskiego zintegrowanego systemu ratownictwa medycznego mającego zapewnić szybkie reagowanie i zarządzanie w nagłych zagrożeniach życia lub zdrowia.

Wymienione powyżej umowy i porozumienia zostały zawarte przez Grupę. Natomiast wszystkie Grupy wchodzące w skład GOPR obowiązują porozumienia zawarte przez Zarząd Główny z:

- Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Lotnicze Pogotowie Ratunkowe¹² określające współpracę w zakresie udziału śmigłowców SP ZOZ LPR i GOPR w akcjach ratowniczych;
- Komendantem Głównym Policji określające współpracę w zakresie: podejmowania działań zapobiegawczych, przygotowawczych, organizacyjnych i likwidujących zagrożenie dla życia, zdrowia i bezpieczeństwa osób przebywających w górach oraz ich mienia; prowadzenia i organizowania szkolenia i doskonalenia zawodowego; wymiany doświadczeń w dziedzinie technik wysokościowych;
- Komendantem Głównym PSP określające współpracę w zakresie m.in.: przygotowywania i aktualizowania analiz gotowości operacyjnej niezbędnych do wyznaczania obszarów chronionych; przygotowywania i aktualizowania planów ratowniczych (zbiór procedur postępowania); współdziałania podczas akcji ratowniczych;

---

¹² Zwane dalej: SP ZOZ LPR

tworzenia i przygotowywania wspólnych specjalistycznych grup ratowniczych do działań na terenie kraju oraz w ramach Międzynarodowej Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej; szkolenia i treningu, wykorzystania sieci łączności;

- Komendantem Głównym Straży Granicznej określające współpracę w zakresie m.in.: wymiany informacji o zdarzeniach i faktach mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób przebywających w górach, osobach przebywających w górach, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo, zdarzeniach mogących mieć wpływ na ochronę granicy państwa, udzielaniu wzajemnej pomocy w akcjach ratowniczych; ustalenia wspólnego stanowiska w sprawach wymagających uzgodnienia z organami państwa sąsiedniego (zwłaszcza w przypadku odebrania sygnału wzywającego pomocy z terytorium państwa sąsiedniego oraz prowadzenia akcji ratowniczej i poszukiwawczej).

(dowód: akta kontroli str. 225-257)

W ramach współpracy z PSP i Policją, celem utrzymania gotowości operacyjnej na danym terenie przekazywano tym służbom aktualne dane dotyczące sił i zasobów Grupy oraz w razie potrzeby prowadzone są wspólnie działania ratownicze. Współpracę z Policją prowadzono zwłaszcza przy poszukiwaniu osób zaginionych, z wykorzystaniem policyjnego śmigłowca. Efektem tej współpracy jest pierwsze w Polsce powstanie przy Komendzie Powiatowej Policji w Nowym Targu nieetatowej Grupy Poszukiwawczej, która wspiera Grupę i pomaga przy koordynacji wspólnych działań.

Dzięki współpracy z Marszałkiem Województwa Małopolskiego wdrożono w Grupie najnowocześniejszy w Polsce system służący do wsparcia działań w zakresie poszukiwań i akcji ratowniczych oraz wyposażono Grupę w Ruchomy Wysunięty Punkt Dowodzenia.

Grupa na realizację tego projektu otrzymała 982,5 tys. zł. Umowę z Województwem Małopolskim podpisano 12 października 2009 r. W ramach umowy uruchomiono w siedzibie Grupy, czyli w Centrum koordynacji ratownictwa Górskiego w Rabce - Zdroju system zarządzania i monitoringu satelitarnego. Sprzęt i oprogramowanie zakupione zostało przez Województwo Małopolskie i przekazane w użyczenie Grupie.

W dniu 14 kwietnia 2011 r. Zarząd Województwa Małopolskiego przekazał Grupie 800 tys. zł na zapłatę za sprzęt i oprogramowanie do ww. systemu firmie Wasko S.A. (wyłonionej w postępowaniu przetargowym przez UMWM). Okres realizacji projektu ustalono do 27 grudnia 2013 r. System służy do zarządzania i monitoringu wszystkich zasobów w jednostkach publicznych na poziomie starostw powiatowych obejmujących pogotowia ratunkowe wraz z satelitarnym pozycjonowaniem wszystkich pojazdów, pozyskiwaniem informacji ze szpitali i SOR w zakresie niezbędnych danych. Jest narzędziem wspierającym pracę dyspozytora medycznego, zespołów ratownictwa medycznego, pogotowia ratunkowego oraz zespołów ratownictwa górskiego z wykorzystaniem narzędzi monitoringu satelitarnego GPS i modułu GIS. System ten daje m.in. możliwość: wykorzystania statystyk zachowań osób zaginionych do planowania poszukiwań, planowania działań i gromadzenia informacji w trakcie działań, lokalizacji patroli w terenie w czasie rzeczywistym, analizy pracy zespołów ratowniczych, zdalnego przydzielania zadań zespołom ratowniczym, nawigacji w terenie prowadzonej przez ratowników, tworzenia bazy danych i informacji o terenie, gromadzenia danych z poszukiwań zwiększające doświadczenie ratowników.

Ponadto w latach 2010–2013 Zarząd Województwa Marszałkowskiego przekazał Grupie łącznie 129,5 tys. zł na realizację następujących zadań:

- 2010 r.: *Organizacja szkoleń z zakresu bezpiecznego uprawiania turystyki w górach* - w ramach zadania odbyło się 25 prelekcji z udziałem 835 osób;
- 2011 r.: *Rozwój i aktywizacja produktów turystyki aktywnej i bezpiecznej w dolinie Rabki, Gorców i Beskidu Wyspowego* - odbyło się 18 prelekcji z udziałem 592 osób;
- 2012 r.: *Aktywność turystyczna Małopolski poprzez propagowanie i edukację uprawiania bezpiecznej, aktywnej turystyki rekreacyjnej w górach* - odbyło się 20 prelekcji z udziałem 560 osób;
- 2013 r.: *Bezpiecznie na nartach w Małopolsce* (cykl szkoleń) i *Promowanie wśród dzieci i młodzieży uprawiania bezpiecznej turystyki pieszej na górskich szlakach turystycznych Małopolski* – założono 25 prelekcji z udziałem 650 osób.

6 czerwca 2012 r. Grupa otrzymała brązowy medal za zasługi dla Województwa Małopolskiego – wyróżnienie to dotyczyło współpracy w zakresie bezpieczeństwa w górach.

(dowód: akta kontroli str. 142, 177-194, 129)

Grupa współpracowała także z samorządami w Rabce-Zdroju, Nowym Targu, Szczawnicy, Limanowej i Krościenku poprzez branie czynnego udziału w imprezach sportowych i rekreacyjnych oraz z Fundacją Rozwoju Regionu Rabka, Fundacją *Mimo wszystko*, Fundacją ITAKA, Zarządem PTTK w Rabce-Zdroju. W sanatoriach dziecięcych w Rabce prowadzono prelekcje pt. *W górach bezpiecznie*.

(dowód: akta kontroli str. 30-52)

2.2. Podejmowanie działań w celu zapewnienia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach

W kontrolowanym okresie Grupa brała udział w imprezach i szkoleniach zarówno krajowych, jak i międzynarodowych.

W 2010 r. Grupa zorganizowała m.in. szkolenie psów *Real Test 24 GOPR Podhale 2010* – w teście wzięły udział zespoły ratownicze z Polski, Chorwacji, Słowacji i Austrii.

W 2011 r. Grupa zorganizowała na Turbaczu międzynarodowe szkolenie lawinowe dla przewodników psów ratowniczych. W szkoleniu wzięli udział przewodnicy i psy Czech, Chorwacji oraz z Bośni i Hercegowiny.

W 2012 r. Grupa odbyła m.in. wspólne szkolenia z Policją na stokach narciarskich oraz przeprowadzono wspólną akcję *Bezpiecznie w kasku* dotyczącą bezpieczeństwa na stokach narciarskich. Akcja wspierana była przez Polskie Koleje Linowe, Miasto Szczawnica, Podhalańską Państwową Szkołę Zawodową w Nowym Targu. Grupa brała też czynny udział w programie unijnym pn. *Wzmocnienie usług turystycznych i sportowych poprzez zapewnienie bezpieczeństwa na pograniczu polsko-słowackim – bez względu na porę roku* – poprzez szkolenia dla policjantów oraz udział ratowników w akcjach profilaktycznych.

W sierpniu 2012 r. ratownicy Grupy uczestniczyli w akcji organizowanej przez KWP w Krakowie pn. *Bezpieczne wakacje*. Celem pokazów była profilaktyka bezpiecznego spędzania czasu wolnego i zagadnienia ochrony przyrody. Ratownicy zapoznawali turystów z zasadami bezpiecznego wędrowania po górach, zagrożeniami oraz postępowaniem w razie wypadku. Prezentowano sprzęt ratowniczy, prawidłowy ekwipunek turysty w górach oraz propagowano znajomość numerów ratunkowych. W październiku 2012 r. instruktorzy Grupy wzięli udział w konferencji naukowej na temat analizy strategicznej w bezpieczeństwie w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie. Prezentowano narzędzia analityczne stosowane w Grupie podczas działań poszukiwawczych oraz aspekty strategii w poszukiwaniach osób zaginionych.

W 2013 r. Grupa przystąpiła do projektu *Kształtowanie kompetencji międzynarodowych ratowników GP GOPR*, (przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej), w ramach którego realizowane są dwutygodniowe staże ratowników u partnerów austriackich i niemieckich.

W lipcu 2013 r. Grupa została członkiem Polsko-Bawarskiej Komisji Ekspertów.

27 czerwca 2013 r. na Wydziale Informatyki AGH w Krakowie odbyło się seminarium z udziałem Roberta Koester'a (twórcy największej na świecie bazy danych dotyczących zachowań osób zaginionych – ISRID). Swoje wystąpienia w trakcie seminarium mieli przedstawiciele Komendy Głównej Policji, Esri Polska oraz Grupy.

(dowód: akta kontroli str. 30-52, 129-139)

Ocena cząstkowa

Grupa przy przeprowadzaniu akcji ratowniczych efektywnie współpracowała między innymi z: Policją, Pogotowiem Ratunkowym oraz Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym, Strażą Pożarną, Strażą Graniczną, Służbą Pienińskiego Parku Narodowego, Horską Zachranną Służbą oraz Krynicką Grupą GOPR. Współpraca ta sprzyjała sprawnemu i szybkiemu przeprowadzaniu akcji ratowniczych.

3. Wykorzystanie środków dotacji MSW

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Grupa posiadała wyodrębniony rachunek bankowy dla środków dotacji MSW. Ewidencję księgową operacji dotyczących tego rachunku prowadzono na koncie 131 – rachunek bankowy – środki MSW.

Ewidencja księgową realizowanego zadania publicznego zleconego przez MSW umożliwiała identyfikację poszczególnych operacji księgowych oraz ocenę wykonania zadania po względem rzeczowym i finansowym. Sposób prowadzenia ewidencji księgowej dotacji z MSW pozwalał na identyfikację kosztów związanych z realizacją zadania.

Umowy z MSW na wykonywanie ratownictwa górskiego zawierał Zarząd Główny GOPR. Grupa na potrzeby GOPR sporządzała kalkulację kosztów na dany rok, która obejmowała m.in. koszty utrzymania kadry ratowników górskich i administracji (wynagrodzenia, pochodne od wynagrodzeń, badania lekarskie), utrzymania obiektów i ich wyposażenia, psów ratowniczych, środków transportu i łączności oraz szkolenia ratowników.

(dowód: akta kontroli str. 207-209)

Zaplanowane przez Grupę koszty działalności wynosiły w:

- 2010 r. - 1 203,2 tys. zł (913,6 tys. zł dotacja i 5,2 tys. zł – nagrody pieniężne z MSW dla trzech ratowników za udział w akcji powodziowej),
- 2011 r. - 1 398,9 tys. zł (891,1 tys. zł dotacji),
- 2012 r. - 1 398,9 tys. zł (934 tys. zł dotacji, wykorzystano 929,4 tys. zł),
- 2013 r. - 1 488,4 tys. zł (948,7 tys. zł przyznana dotacja; otrzymana dotacja MSW za II kwartały - 515,4 tys. zł).

Analiza kosztów poniesionych w latach 2010–2012 wykazała, że udział procentowy źródeł finansowania w tym okresie kształtował się następująco:

- w 2010 r. - dotacja MSWiA - 62,52% wydatków (34,66% ze środków własnych, 2,82% pokryto ze środków przekazywanych przez jst);
- w 2011 r. - dotacja MSWiA - 66,26% wydatków (32,40% ze środków własnych, pozostałe 1,34% pokryto ze środków jst);
- w 2012 r. - dotacja MSW - 57,54% wydatków (kolejne 4,95% ze środków jst, pozostałe 37,51% ze środków własnych);

Źródła i wysokość środków jakimi dysponowała GP GOPR w kontrolowanym okresie prezentuje tabela: (w tys. zł)

Źródła finansowania	2010	2011	2012	2013 (I półrocze)
	Kwota przekazanych środków			
MSW	918,8	891,1	934	515,4
jst	41,5	818	80	130
Inne*	509,2	435,8	605,8	418,7
RAZEM	1469,5	2144,9	1619,8	1064,1

*Tauron, PZU, Żywiec, Polkomtel, RPO, PN, czynsze, ratownictwo narciarskie

(dowód: akta kontroli str. 207-209, 263-273)

Zgodnie z umowami zawartymi przez ZG GOPR z MSW, dotacja w 2012 i 2013 r. powinna pokryć 100% kosztów utrzymania gotowości ratowniczej, utrzymania obiektów i ich wyposażenia, środków transportu i środków łączności oraz obsługi administracyjnej, materiałów biurowych i szkolenia ratowników. Jednakże środki przekazywane przez MSW nie pokrywały w pełni tych kosztów. Przykładowo w 2012 r. Grupa ze środków własnych finansowała w całości koszty paliwa, szkoleń grupowych, zużycie wody i usługi komunalne, materiały i środki opatrunkowe, sprzęt i ekwipunek oraz finansowała w wysokości ponad 50% koszty energii elektrycznej, materiałów i części zamiennych, wyposażenia dyżurek ratowniczych, napraw i remontów.

W odpowiedzi na pytanie w jaki sposób wyliczano koszty powierzonych zadań oraz dlaczego oszacowano koszty zadań na 2012 i 2013 r. zakładając z góry udział kosztów własnych w ich finansowaniu – Naczelnik Grupy wyjaśnił, że kalkulacje kosztów sporządzane były przez Grupę corocznie w oparciu o faktycznie poniesione wydatki w roku poprzedzającym rok dotyczący preliminarzy. Wytyczne, co do układu poszczególnych pozycji kosztorysów na kolejne lata były przekazywane Grupie przez Zarząd Główny. Na każdy rok sporządzano kilka wersji kosztorysów, poczynając od tych zakładających wszystkie potrzeby (optymistycznych), po ostateczną wersję skorygowaną do wielkości środków określonych przez MSW, a przekazywanych przez Zarząd, najczęściej telefonicznie. Wszystkie wersje kosztorysów przekazywano do Zarządu Głównego najpierw

w wersji elektronicznej, potem papierowej. W latach 2010 i 2011 kiedy sporządzano kosztorysy zakładające współfinansowanie zadań, udział własnych środków musiał być uwzględniony, w co najmniej 20% całości kosztów, z zachowaniem proporcji udziału kosztów administracji poniżej 10% preliminarza.

Naczelnik Grupy wyjaśnił, że stosowana ostrożność w planowaniu własnych środków wg potrzeb spowodowana była przekazywaną przez Zarząd Główny informacją, że niewykonanie wydatków własnych w stosunku do planowanych, skutkować będzie obniżeniem kwoty dotacji z MSW o procent niewykonania.

Odnosnie do szacowania kosztów zadań na 2012 i 2013 r. Naczelnik wyjaśnił, że zostały one oszacowane w realnej wysokości i takie kosztorysy, uwzględniające potrzeby Grupy w całości przekazano Zarządowi Głównemu. Po informacji z Zarządu o wysokości przyznanych środków i odmowie uznania przez MSW niektórych pozycji kosztorysu, Grupa otrzymała polecenie skorygowania planów do kwoty dotacji przydzielonej z klucza. W związku z powyższym uwzględnione w ostatecznej wersji preliminarza wydatki nie obejmują realnych kosztów utrzymania gotowości ratowniczej na terenie działania Grupy.

(dowód: akta kontroli str. 209-212)

Podziału otrzymanych dotacji z MSW dokonywał Zarząd Główny według obowiązującego w GOPR „klucza”. Dotacje w ciągu roku przekazywano z zarządu w czterech transzach. W latach 2010-2012 I transza dotacji w wysokości 240 tys. zł była przekazywana odpowiednio 27 stycznia 2010 r., 18 lutego 2011 r. i 23 lutego 2012 r. W 2013 r. I transzę dotacji w kwocie 298,8 tys. zł przekazano 23 stycznia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 207-208)

Naczelnik Grupy wyjaśnił, że na terenie działania Grupy nie było opóźnień czy przypadków niepodjęcia akcji ratowniczych spowodowanych brakiem wpływu transz dotacji. Grupa działa przez cały czas, korzystając z funduszu zapasowego utworzonego z wypracowanych środków własnych.

Odnosząc się do wydatków ponoszonych przed wpływem I transzy na początku roku kalendarzowego Naczelnik wyjaśnił, że transze dotacji otrzymywanych z MSW obejmują okresy kwartalne, rozliczane od pierwszego do ostatniego dnia kwartału, tak więc wydatki objęte kosztorysem, a poniesione przed wpływem środków, są pokrywane kwotą dotacji. Grupa ma możliwość rozliczenia 70% dotacji przekazanej na dany kwartał, przeznaczając pozostałe 30% na wydatki w następnych okresach, jeżeli wystarczy tych środków. Wyjątkiem jest koniec roku, gdzie niewykorzystana kwota podlega zwrotowi.

(dowód: akta kontroli str. 209-212)

W rozliczeniu dotacji za 2012 r. MSW zakwestionowało Grupie wydatek w wysokości 4 648 zł. W rozliczeniu kosztów zadania odrzucono rachunki za zakup migomatu, prostowników i podnośników zakupionych jako wyposażenie stacji ratunkowych.

(dowód: akta kontroli str. 113-117)

Na terenie działania Grupy znajdują się dwa Parki Narodowe: Gorczański i Pieniński. Według rozporządzenia Ministra Środowiska z 18 maja 2005 r.¹³, Gorczański Park Narodowy oraz Pieniński Park Narodowy (do 11 kwietnia 2013 r.) pobierały opłaty za wstęp na niektóre ich obszary¹⁴. Stosownie do 17 ust. 4 ustawy o bezpieczeństwie parki narodowe powinny przekazywać 15% wpływów (pomniejszonych o należny podatek od towarów i usług) za wstęp i udostępnienie wejścia do parku znajdującego się w górach. W kontrolowanym okresie wpłaty powyższe pochodziły jedynie od Gorczańskiego Parku Narodowego (dalej: GPN). W 2010 r. GPN przekazał Grupie 2 190 zł. W 2011 r. Ministerstwo Ochrony Środowiska przekazało do ZG GOPR dotację, której część (jako

¹³ W sprawie parków narodowych lub niektórych ich obszarów, gdzie za wstęp pobiera się opłaty (Dz.U. Nr 91, poz. 765)

¹⁴ W Gorczańskim Parku Narodowym opłaty pobiera się za wstęp na szlak w dolinie Potoku Turbacz na odcinku Polana Hucisko - Olszowy Potok, w dolinie Olszowego Potoku na odcinku Polana Hucisko - Poręba Górną, szlak niebieski na odcinku Polana Hucisko - Turbacz i szlak zielony na odcinku Polana Tobolów - Obidowiec oraz na ścieżkę przyrodniczą "Dolina Potoku Turbacz" i „Na Turbaczyk”. Pieniński Park Narodowy pobierał opłaty za wstęp na galerię widokową na Trzech Koronach oraz na Stolicy i na szlak wodny w Przełomie Dunajca na odcinku Sromowce Niżne - Szczawnica. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 marca 2013 r. w sprawie parków narodowych lub niektórych ich obszarów, gdzie za wstęp pobiera się opłaty (Dz. U. poz. 400), które weszło w życie 11 kwietnia 2013 r., Pieniński Park Narodowy nie pobiera żadnych opłat.

równoważnik wpłaty od GPN za bilety) w wysokości 1 374 zł wg rozdzielnika, otrzymała Grupa. W 2012 r. GPN przekazał kwotę w wysokości 3 720 zł.

(dowód: akta kontroli str. 263-280)

W kontrolowanym okresie przeprowadzono 20 akcji ratowniczych w celu udzielenia pomocy cudzoziemcom. W wyniku tych akcji uratowano 20 osób. Koszt tych akcji poniosła w całości Grupa ze środków MSW oraz własnych.

(dowód: akta kontroli str. 143)

Na zorganizowanych terenach narciarskich przeprowadzono ogółem 2410 działań ratunkowych, w tym: w 2010 r. – 770; w 2011 r. – 588; w 2012 r. – 483; w I półroczu 2013 r. – 569. Stosownie do art. 32 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie, zarządzający tymi terenami finansowali podejmowane działania ratownicze.

(dowód: akta kontroli str. 14-29, 263-274)

W odpowiedzi na pytanie czy Grupa przeprowadziłaby akcję ratowniczą na terenie, z którym nie ma podpisanej umowy, w jaki sposób akcja ta byłaby rozliczona (czy Grupa dochodziłaby zwrotu kosztów akcji) oraz w jaki sposób obliczono by koszt akcji, skoro nie ma wypracowanych zasad ich wyliczenia, Naczelnik Grupy wyjaśnił, że Grupa przeprowadziłaby taką akcję ratowniczą i pokryłaby ją z własnych środków, gdyby interwencja GOPR był niezbędna i konieczna do ratowania życia i zdrowia poszkodowanego.

(dowód: akta kontroli str. 258-262)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności GP GOPR w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zgodnie z umowami¹⁵ zawartymi przez ZG GOPR z MSW, dotacja w 2012 i 2013 r. powinna pokryć 100% kosztów utrzymania gotowości ratowniczej, utrzymania obiektów i ich wyposażenia, środków transportu i środków łączności oraz obsługi administracyjnej, materiałów biurowych i szkolenia ratowników. Tymczasem pomimo oszacowania kosztów realizacji ww. zadań na znacznie wyższym poziomie, Grupa pokrywała ze środków własnych oraz przydzielonych przez Zarząd Główny GOPR znaczną część kosztów realizacji zadań określonych w umowie.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Grupy w zakresie gospodarowania środkami przeznaczonymi na zapewnienie bezpieczeństwa w górach

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶, wnosi o:

1. dokonywanie analiz dotyczących częstotliwości i przyczyn działań ratowniczych prowadzonych na danym obszarze, służących identyfikacji miejsc, w których liczba wypadków jest największa oraz inicjowaniu działań profilaktycznych;
2. rozważenie możliwych do podjęcia działań w celu uzyskania informacji o zaistniałych wypadkach na zorganizowanych terenach narciarskich, których Grupa nie zabezpiecza;
3. rozważenie zasadności prowadzenia ewidencji kosztów, w sposób pozwalający na identyfikację kosztów poszczególnych akcji ratowniczych.

¹⁵ Umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego, w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie w górach w związku z art. 11 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 ze zm.).

¹⁶ Dz. U. z 2012 r., poz.82

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków,   września 2013 r.

Kontroler
Barbara Guga

główny specjalista k.p.

.....

.....